DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.43785>

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 26.05.2020
Kabul Tarihi: 15.06.2020
On-line Yayın: 31.08.2020

Article Type: Research article
Submitted: 26.05.2020
Accepted: 15.06.2020
Published Online: 31.08.2020

Atıf Bilgisi / Reference Information

Murathan, G., İnan, H. & Karakaplan Özer, E. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of History School*, 47, 2807-2822.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

Gamze MURATHAN², Hande İNAN³ & Emine KARAKAPLAN ÖZER⁴

Öz

Girişimcilik; çağımızın ekonomik ve sosyal açıdan önemli güçlerindendir. Bu denli önemli bir güç haline gelmiş olması girişimci faaliyetlere olan ilginin artmasından kaynaklanmaktadır. Girişimci faaliyetlere olan ilginin artması ise iş alanları ve teknolojiadaki gelişme dalgalarının sürekli bir şekilde dünyayı dönüşüm üzerine şekillendirmesinin bir göstergesi olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bilgiler ışığında bu araştırmada ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini çeşitli değişkenlerce incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya 369 kadın 403 erkek üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” (Yılmaz ve Sünbül, 2009) kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.00 Paket programında analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan t testi sonucunda ölçeğin tüm alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur($f=2.118$, $p<0,05$).

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %25, 3. yazar: %25.

²Öğr.Gör., Adıyaman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, gmurathan@adiyaman.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3325-0252

³Dr.Öğr.Ü., Adıyaman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, hınan@adiyaman.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0095-8003

⁴Öğr.Gör.Dr., Adıyaman Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, ekarakaplan@adiyaman.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0710-8850

Araştırmada sonuç olarak, öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde, girişimciliği belirleyen unsurların sosyal sınıf, ailenin ekonomik geçmişi, iş deneyimi, eğitim ve diğer çevresel sosyo-kültürel faktörler olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Öğrenci, Girişimcilik.

Investigation of Entrepreneurship Characteristics of Physical Education and Sports School Students in Terms of Different Variables

Abstract

Entrepreneurship; It is one of the important economic and social powers of our age. The fact that it has become such an important power is due to the increased interest in entrepreneurial activities. The increase in the interest in entrepreneurial activities is due to the fact that the waves of development in business areas and technology consistently shape the world on transformation. In the light of this information, in this research, it was aimed to examine the entrepreneurship characteristics of the School of Physical Education and Sports students studying in higher education institutions in our country by various variables. 369 female and 403 male university students voluntarily participated in the study. As a data collection tool, "University Students Entrepreneurship Scale" (Yılmaz and Sünbül, 2009) was used in the research. The data obtained were analyzed in SPSS 22.00 package program. As a result of the research, it has been determined that the entrepreneurship levels of the School of Physical Education and Sports students are above average. As a result of the t test performed according to the gender variable, a significant difference was found in favor of female students in all sub-dimensions of the scale ($f = 2.118$, $p < 0.05$). As a result, it is thought that the factors determining the entrepreneurship levels of students are social class, family's economic history, work experience, education and other environmental socio-cultural factors.

Keywords: School of Physical Education and Sports, Student, Entrepreneurship

GİRİŞ

Girişim, pazardaki ihtiyaçları sürekli karşılamak üzere, mal ve hizmetleri ortaya koymak ve sahibine getiri sağlamak amacını güden bir faaliyettir (Kızılgöl ve Eşgüden, 2008: 258). Girişimci, mal ve hizmet üretimini gerçekleştirmek için bazı kararlar alarak ve aldığı bu kararlar doğrultusunda mal ve hizmet üreten, bu üretimi yaparken kar ya da zarar riskini göz önünde bulunduran ve bunun sonucu olarak da kar ya da zarara katlanmak zorunda kalan kişidir (Sarıçay 2009: 93).

Girişimcilik, girişimcinin bir değer yaratmak amacıyla bir fırsatı tanımlaması, değerlendirmesi, bu fırsattan faydalanmak için gerekli faaliyetlerin yapılmasını kapsayan bir süreç olarak ifade edilmektedir (Karcıoğlu ve Kaygın, 2013: 3).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Başka bir girişimcilik tanımı ise girişimciliği; “bir birey veya birey grubunun; hangi kaynaklar elde bulundurulursa bulundursun, değer ve büyüme yaratmak için essiz, tek olma ve inovasyon yoluyla, gereksinimleri yerine getirecek fırsatları izlemek üzere düzenlenmiş güç ve imkânları kullandıkları süreç” olarak belirtir (Coulter ve Robbins, 2003: 42).

Girişimci ise yenilikçi, yaratıcı, risk alan, ortaya çıkan fırsatları maksimum ölçüde değerlendirebilen özellikleri ile (Yetim, 2002: 80) piyasa başarısıyla yaratıcılığı birleştiren, şirketleri büyüten, işleri geliştiren bir aktör (Schaltegger ve Wagner, 2008: 30) olarak tanımlamak mümkündür. Kalkınmayı, zenginlik oluşturmaya ve yaşam standardını yükseltmeyi sağlayan girişimcilerin sayısını arttırmak için toplum bireylerinin girişimcilik eğilimlerinin artırılması ve bu eğilimde bulunanların girişimciliğe yönlendirmeleri gerekmektedir. Çünkü girişimciler güçlü bir ekonominin mimarı konumundadırlar. Bir ülkenin girişimci sayısı ne kadar çoksa ekonomisi de o kadar güçlüdür. Endüstriyel yapısını iyileştirmek, rekabet gücünü artırmak, ekonomik büyümeyi hızlandırmak, istihdam ve gelir düzeyini artırmak isteyen bir ülke güçlü girişimcilere sahip olmalıdır.

Girişimcilik, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile birlikte daha büyük bir önem kazanmıştır. Yapılan araştırmalar dünya ekonomisinin % 65’ini temsil eden G-7 ülkelerinde yani, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, İngiltere ve Amerika’da girişimcilik düzeyi ve yıllık ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Salvatore, 2005: 63).

Girişimcilik ile ilgili çalışma, araştırma ve tartışmalarda girişimciliği belirleyen faktör ya da faktörlerin neler olduğuna dair çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Genel olarak girişimci olmayı belirleyen faktörlerin literatürde üç yaklaşım olarak sınıflandırıldığı görülür (Özden vd., 2008: 230; Naktiyok, 2004: 13). Bunlar; bireysel yaklaşım, çevresel yaklaşım ve firma yaklaşımıdır.

Bireysel yaklaşım girişimciliği daha çok psikolojik, demografik ve kişilik özelliklerini açıklamaya çalışmaktadır. Ailede ilk çocuk olma, erkeklerin kadınlara göre daha fazla girişimci olması, yaş, medeni durum, ailenin geliri gibi demografik özellikleri ve girişimciliğin belirleyicisi olarak başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliği üstlenme, kendine güven ve yenilikçilik girişimci kişilik özellikleri ön plana çıkmıştır. Girişimci kişilik özellikleri şöyle özetlenebilir (Özden vd., 2008: 230; Duran vd., 2013: 35).

Girişimciliği belirleyen faktörleri ele alan ikinci yaklaşım olan çevresel yaklaşıma göre girişimciliğin temelinde bireysel özelliklerin yanında çevresel özellikleri de etkindir. Bu yaklaşıma göre, yasal, sosyal, politik, uluslararası çevre

faktörleri, ekonomik, teknolojik ve kültürel faktörler (Özden vd., 2008: 232) girişimciliğin ortaya çıkmasında, başarı ve başarısızlık durumlarında önemli rol oynamaktadır.

Firma yaklaşımında ise var olan işletme içerisinde yapılan faaliyetler de girişimci olmayı belirleyen faktörler arasında yer alır. Girişimcilik yeni bir işletme kurmanın ötesinde işletmedeki birimleri harekete geçirmeyi de kapsamaktadır. Girişimci sadece bir girişimi başlatmakla kalmaz onu büyütür ve geliştirir. Girişimci bir birey, yeni bir işletme kurduktan sonra, değişimi esas alan bir girişimsel düşünce süreci içerisinde yer almaktadır. Bu süreci içerisinde girişimci olarak kalabilmek için; değişimi arzulama, yenilik yapma ve risk alma gibi özellikleri koruması ve yeniliği reddeden bürokratik kimliğe dönüşme tehlikelerinden uzak kalması gerekmektedir (Naktiyok, 2004: 19-21).

Kişisel özelliklerin bireylerin girişimcilik özelliklerine etkisinin büyük olduğu bir gerçektir. Ancak girişimcilik ruhu kişilerde genetik olarak var olabileceği gibi aile, çevre, eğitim durumu v.s. gibi çeşitli unsurlar da girişimciliğin gelişmesinde çok önemli etkenler olduğu kabul edilmektedir (Arslan, 2002). Bu görüşü destekleyen Gorman vd. (1997)'nin 1985-1994 yılları arasını kapsayan çalışmalarında girişimcilik eğitimi şöyle raporlaştırdıkları görülmüştür; "...incelenen deneysel çalışmaların çoğu gösteriyor ki girişimcilik öğretilabilir ya da en azından girişimcilik eğitimi sayesinde teşvik edilebilir" (Bozkurt, 2011). İnsanların yeni fikirler üretmesini sağlayacak teknikleri ve davranışları öğrenebileceği öne sürülmektedir. Burada asıl sorun, bireyleri yaratıcılığa teşvik edecek ortamların bulunmamasıdır. Bu nedenle çalışma ortamlarında örgütsel yaratıcılığı geliştirecek ortam ve teknikler oluşturulmalıdır (Kesim, 2010).

Başarılı girişimciler yeni fikirlerle yola çıkarlar ve bu fikirlerin hayata geçirilmesi yönünde çaba gösterirler. Hızlı bir değişimin yaşandığı günümüzde yaratıcılık ve yeniliğin kurum ve işletmelerin vazgeçilmez bir parçası hâline gelmesi, özellikle daha sınırlı imkânlara sahip kurum ve işletmelerin özel sektördeki daha büyük işletmeler karşısında başarılı olabilmesi için gereklidir. Üniversite mezunu bireylerin iş yaşamında başarısız olmalarının bir sebebi de yeterli düzeyde girişimcilik bilgi ve birikimine sahip olmamalarıdır. Nitekim üniversitelerde yapılmakta olan Ar-Ge çalışmaları girişimci bireyler için bir fırsat olarak görünmektedir. Ancak gerek bu Ar-Ge çalışmalarında görev alacak olan birey kontenjanındaki sınırlılık gerek yeterli alt yapı imkânlarının olmaması bireylerin bu fırsatlardan yararlanması önünde engel teşkil etmektedir. Yapılmakta olan Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarının beden eğitimi ve spor alanında uygulanabilirliği ve öğretmen adaylarına kazandıracığı niteliklerin

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

belirlenmesi daha girişimci öğretmenlerin yetişmesine katkı sağlayacaktır. Farkındalık düzeyi yüksek ve girişimcilik potansiyeline sahip öğretmenler toplumumuzun kalkınmasında büyük paya sahip olacaklardır.

Bu bilgiler ışığında bu araştırmada ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini çeşitli değişkenlerce incelemek amaçlanmıştır. Bu ana amaç doğrultusunda öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ne yöndedir? Cinsiyet, yaş, bölüm, program, ailenin ekonomik durumu v.b değişkenlere göre girişimcilik özellikleri farklılaşmakta mıdır? Gibi alt problemlere yanıt aranmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmada, betimsel tarama yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2009: 71).

Araştırma evrenini ülkemizde herhangi bir Yükseköğretim kurumuna kayıtlı Spor Bilimleri Fakültesi ya da Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun farklı bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırmada, evrenin genişliği bilindiği için belirli bir olayın yüzdesi ya da bir değişken üzerindeki ortalaması belirlenmiş bir hassasiyetle kestirilmesi amaçlanmadığı için, örneklem sayısını belirlerken evren sayısına bağlı örneklem hesabı yöntemleri kullanılmamıştır. Örneklem grubu için $n = \frac{Nt2pq}{d2(N-1)+t2pq}$ formülü kullanılarak en uygun örneklem grubu belirlenmiştir. Çalışma bulgularının evrene ve diğer popülasyonlara genellenebilirliğini artırabilmek amacıyla örneklem tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilmiş üniversitelere ve spor bilimleri fakültelerindeki bölümlere göre tabakalanmıştır. Ayrıca ulaşılabilecek örneklem büyüklüğünün uygun istatistiksel analizler için gerekli minimum örneklem büyüklüğü sağlamasına özen gösterilmiştir (Lei ve Wu; 2007). Örneklem grubunu ise 2019-2020 eğitim öğretim yılının birinci yarıyılında Adıyaman üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Munzur Üniversitesi'nde Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim gören 369 kadın 403 erkek, toplam 772 üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Örneklem uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Uygun örnekleme yöntemi, örnekleme, rastgele ya da sistematik olarak ulaşmanın zor olduğu durumlarda

araştırmacıların tercih ettiği bir örnekleme yöntemidir. Uygun örnekleme; çalışma için en rahat ulaşılabilecek örneklem topluluğunu seçmektir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri (N=772)

Öğrencilerin Özellikleri		N (%)
Cinsiyet	Erkek	403 (52,20)
	Kadın	369 (47,80)
Yaş	18 yaş ve altı	202 (26,16)
	19-23 yaş	394 (51,04)
	24 yaş ve üstü	176 (22,80)
Üniversite	A	203 (26,30)
	B	61(7,90)
	C	248(32,12)
	D	260(33,68)
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	307 (39,76)
	Antrenörlük Eğitimi	179(23,18)
	Spor Yöneticiliği	208(26,94)
	Rekreasyon Bölümü	78(10,10)
Sınıf	1	185 (23,96)
	2	206 (26,68)
	3	218 (28,23)
	4	163 (21,12)
Yaşadığınız Yer (En uzun Süreli)	İl Merkezi	318 (41,19)
	İlçe Merkezi	290 (37,56)
	Köy	164 (21,24)
Aile Tipi	Çekirdek	228 (29,53)
	Geniş	452 (58,54)
	Parçalı (Anne-baba ayrı / ölü)	92 (11,91)

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan form kullanılmıştır. Birinci bölümde uzman görüşü alınarak hazırlanan “kişisel bilgi formu” kullanılmıştır. İkinci bölümde ise Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” kullanılmıştır. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik ölçeği 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipindedir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 36 olup maksimum puan 180’dir. Ölçeğin iç tutarlılık kat sayısı (Cronbach’s Alpha) 0,88 olarak tespit edilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı
Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tablo 2

Girişimcilik Ölçeği Puan Aralığı Tablosu

Puan Aralığı	Girişimcilik Seviyesi
36-64	Çok Düşük Girişimcilik
65-92	Düşük Girişimcilik
93-123	Orta Düzeyde Girişimcilik
124-151	Yüksek Girişimcilik
152-180	Çok Yüksek Düzeyde Girişimcilik

Araştırmada kullanılan istatistiki yöntemler için Spss 22.00 Paket programı kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS Paket programına kaydedilerek hata kontrolleri, tabloları, istatistiksel analizleri bu program aracılığı ile yapılmıştır. Betimleyici istatistiklerden frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Bağımsız değişkenlere göre bağımlı değişkenlerde farklılık olup olmadığını belirlemek için iki seçeneqli bağımsız değişkenlerde dağılım normal ise bağımsız grup t-testi, dağılım normal yüzdelerde değilse ise Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. Benzer şekilde, ikiden fazla seçeneqli olan bağımsız değişkene göre, bağımlı değişkenlerde farklılık olup olmadığını belirlemek için parametrik ise tek yönlü varyans analizi, non-parametrik ise Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır. Ayrıca benzer araçlar kullanılarak aynı özelliğin ölçüldüğü farklı katılımcılar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için ilişkili örneklemeler için t-testi kullanılmıştır. Normallik için Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi kullanılmıştır. Bağımlı değişkenler arasındaki ilişki düzeyini ve yönünü belirlemek için Pearson Çarpım Momentleri Korelasyonu kullanılmıştır. Sonuçlar % 95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmada elde edilen verilerin istatistiki değerlendirmeleri sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Buna göre araştırma ana problemi ve alt problemlerine ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 3’de araştırmaya katılan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet durumlarına göre girişimcilik ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları yer almaktadır. Buna göre kadın öğrencilerin girişimcilik ölçeği puan ortalaması ($\bar{x} = 137,41$) erkek öğrencilerin puan ortalamalarından ($\bar{x} = 121,10$) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Cinsiyet Durumlarına Göre Girişimcilik Ölçeği Puanları

	Cinsiyet	N	Min.	Max.	$\bar{x}$	s	t	p
Girişimcilik	Kadın	369	98,00	180,00	137,41	14,33	-	.03
Düzeıyı Puanı	Erkek	403	96,00	180,00	121,10	12,28	.3540	

*p<0.05

Yine tablodaki istatistik sonucuna göre kadın beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik ölçeği değeriendirilmesinde “yüksek düzeyde girişimcilik” seviyesine sahip oldukları, erkek beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin ise “orta düzeyde girişimcilik” seviyesine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversite ve Bölüm Değişkenleri Açısından Girişimcilik Ölçeği Puanlarının Dağılımı

	Değişkenler	N	$\bar{x}$	ss
Öğrenim	A	203	134,10	11,28
Gördükleri	B	61	121,69	9,62
Üniversite	C	248	137,60	8,77
	D	260	130,02	10,68
Öğrenim	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	307	126,08	11,25
Gördükleri	Antrenörlük Eğitimi	179	129,00	13,20
Bölüm	Spor Yöneticiliği	208	132,88	12,10
	Rekreasyon	78	139,00	10,20

Tablo 4’deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite değişkenine göre en yüksek ortalamanın “C” üniversitesine ($\bar{x}$ =137,60) ait olduğu ve bu üniversite öğrenim gören beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin “yüksek girişimcilik” seviyesine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Yine en düşük ortalamanın da “B” üniversitesinde ($\bar{x}$ =121,69) öğrenim gören öğrencilere ait olduğu tespit edilmiştir. Tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkeni açısından girişimcilik ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamanın Rekreasyon (X=139,00) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere ait olduğu saptanmıştır. Bununla beraber en düşük ortalamanın da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ($\bar{x}$ =126,08) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere ait olduğu

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

tespit edilmiştir. Farklılaşmanın yönünün belirlenmesi için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucu da aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversite ve Bölüm Değişkenleri Açısından Girişimcilik Ölçeği Puanlarının Anova Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Öğrenim	Gruplar arası	1628,330	3	128,60	1,694	,000
Gördükleri	Gruplar içi	1374270,284	769	130,85		
Üniversite	Toplam	1375898,614	772			
Öğrenim	Gruplar arası	1877,419	3	129,32	1,410	,002
Gördükleri	Gruplar içi	1361077,910	769	131,74		
Bölüm	Toplam	1362955,329	772			

*p<0,05

Tablo 5’de gerçekleştirilen anova testi sonucuna göre öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite değişkenine göre girişimcilik ölçeği puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir(f=1,694, p=,000).Yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda bu farkın A üniversitesi öğrencileri ile C Üniversitesi öğrencileri arasında, B üniversitesi öğrencileri ile de D Üniversitesi öğrencileri arasında olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum alfabetik olarak kodlanan üniversitelerin olanakları, kurs, eğitim, organizasyon yapıları, tesis durumları ve bağlı oldukları şehirlerin imkânları ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre gerçekleştirilen anova testi sonucu girişimcilik ölçeği puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (f=1,410, p=0,02). Farklılığın yönünü belirlemek için gerçekleştirilen test sonucunda Rekreasyon bölümü ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencileri arasında Spor Yöneticiliği ile de Antrenörlük Eğitimi öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın kaynağının bu bölümlerin müfredat programları, iş olanakları ve bölümlere kabul şartlarından kaynaklandığı ön görülmektedir.

Tablo 6’daki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yaş durumları değişkenine göre en yüksek ortalamanın “19-23 Yaş” aralığındaki öğrencilere ($\bar{x}$ =133,18) ait olduğu gözlemlenmiştir. Yine en düşük ortalamanın da “24 Yaş Üstü” öğrencilere ait olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Durumları ve Yaşadıkları Yer (En Uzun Süreli) Açısından Girişimcilik Ölçeği Puanlarının Dağılımı

	Değişkenler	N	$\bar{x}$	ss
Yaş	18 Yaş ve Altı	202	130,66	8,69
	19-23 Yaş	394	133,18	7,22
	24 Yaş ve Üstü	176	126,90	7,69
	Toplam	772	130,24	7,86
Yaşadığınız Yer (En Uzun Süreli)	İl Merkezi	318	132,60	8,20
	İlçe Merkezi	290	129,38	8,61
	Köy	164	123,41	7,49
	Toplam	772	128,46	8,10

Tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin en uzun süre ile yaşadıkları yer değişkeni açısından girişimcilik ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamanın il merkezinde ($\bar{x} = 132,60$) yaşayan öğrencilere ait olduğu tespit edilmiştir. Farklılaşmanın yönünün belirlenmesi için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucu da aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Durumları ve Yaşadıkları Yer (En Uzun Süreli) Açısından Anova Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Yaş	Gruplar arası	1334,61	3	129,26	1,335	,001
	Gruplar içi	1296102,284	769	130,24		
	Toplam	1297436,894	772			
Yaşadıkları Yer (En Uzun Süreli)	Gruplar arası	1877,419	3	127,08	-	,619
	Gruplar içi	1361077,910	769	128,46	2,680	
	Toplam	1362955,329	772			

*p<0,05

Tablo 7’de anlamlı çıkan farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için gerçekleştirilen test sonucunda öğrencilerin yaş değişkenine göre girişimcilik ölçeği puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($f=1,335$, $p=,001$).Yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda bu farkın 18 Yaş ve altı öğrencileri ile 24 Yaş üstü Üniversitesi öğrencileri arasında olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum 24 yaş üstü öğrencilerin gelişim ödevleri bakımından meslek sahibi olma, ev kurma ve geçinme görevlerini yerine getirme döneminde

olduklarından daha girişimci özelliklere sahip olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda girişimcilik ölçeğinden elde edilen puanların kullanılan ölçekteki girişimcilik puanları değerlendirme kriterleri (Tablo 2) temel alınarak bakıldığında "Yüksek Girişimcilik" puan aralığında olduğu görülmüştür. Girişimciliğin yüksek seviyede kalmasını veya daha yukarı seviyelere ulaşmasını sağlamak için beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören öğrencilere girişimcilik eğitimleri verilebilir. Chen ve Lai (2010) tarafından yapılan çalışmada girişimcilik eğitimiyle verilen girişimcilik bilgilerinin, Taiwan'daki teknik kolej öğrencilerinin ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ve girişimci kişilik özelliklerini teşvik ettiği görülmüştür.

Araştırmamız sonucunda kadın öğrencilerin girişimcilik ölçeği puan ortalaması ($\bar{x}=137,41$) erkek öğrencilerin puan ortalamalarından ($\bar{x}=121,10$) yüksek olduğu tespit edilmiştir(Tablo3). Yine tablodaki istatistik sonucuna göre kadın beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik ölçeği değerlendirilmesinde “yüksek düzeyde girişimcilik” seviyesine sahip oldukları, erkek beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin ise “orta düzeyde girişimcilik” seviyesine sahip oldukları tespit edilmiştir. İlgili alan yazın çalışmaları sonuçları incelendiğinde katılımcıların girişimcilik özelliklerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği anlaşılmaktadır (Işık ve ark, 2013; Özden ve ark.,2008; Arslan, 2002). Ayrıca alan yazındaki bazı çalışmalarda bizim çalışmamız sonuçları ile paralellik göstermektedir (Cengiz, 2015; Chen ve Lai, 2010, Murathan ve Murathan, 2019).

Araştırmamızda bir diğer alt problem olan yaş değişkeni açısından girişimcilik özellikleri sonuçlarına bakıldığında, yaş değişkenine göre girişimcilik ölçeği puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Tablo 7).Yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda bu farkın 18 Yaş ve altı öğrencileri ile 24 Yaş üstü Üniversitesi öğrencileri arasında olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum 24 yaş üstü öğrencilerin gelişim ödevleri bakımından meslek sahibi olma, ev kurma ve geçinme görevlerini yerine getirme döneminde olduklarından daha girişimci özelliklere sahip olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir. İlgili literatüre bakıldığında Şeşen ve Basım (2012)'ın ve Korkmaz (2012)'nin yaş değişkeni açısından değerlendirmeleri bizim çalışmamız sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Girişimci kişiliğin oluşmasında ve girişimcilik eğiliminin gösterilmesinde aile ve eğitimin etkisinin yanı sıra yaş, cinsiyet, doğum yeri, kişisel değerler, yakın çevre ve diğer rol modelleri gibi pek çok faktörün de etkili olduğu görülmektedir (İrmiş ve Barutçu, 2012). Bireylerin akademik ve sosyal yaşamlarını şekillendirmede ait oldukları toplumun ve sahip oldukları sosyo-ekonomik düzeyin oldukça etkili olduğu söylenebilir. Girişimcilik bir takım kişisel niteliklerle (doğuştan getirilen) ilişkili olmakla birlikte, esasta, içinde yaşanılan toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel ortamıyla kopmaz bir bağa sahiptir (Aytaç ve İlhan, 2008).

Alan yazında üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yönelik yapılan çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Arslan (2002) araştırmasında Haliç üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında aile, cinsiyet, doğum yeri, ailedeki çocuk sayısı, aile reisinin mesleği, eğitim ve gelir seviyesi gibi eşitli unsurların ne derecede etkin olduğunun ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarında erkek öğrenciler birinci önceliği kendi işini kurma alternatifine vermiş iken kız öğrencilerin özel sektörde iş bulup alışmayı tercih ettikleri görülmüştür. Girginer ve Uçkun (2004) çalışmalarında Osmangazi Üniversitesindeki işletmeci adaylarının çeşitli demografik özellikler açısından girişimci özellikleri ve eğilimleri çeşitli istatistiksel tekniklerle belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma sonucunda bayan ve erkek öğrenciler paraya ve vizyona öncelik vermede aynı düzeyde sahipken, diğer faktörler olan eğitim ve deneyim değerlendirildiğinde; bayan öğrenciler eğitimin daha öncelikli erkek öğrencilerin ise deneyimin eğitimden daha öncelikli olduğunu düşünerek sıralama yaptığı tespit edilmiştir.

Bilge ve Bal (2012) meslek yüksekokulu ile dört yıllık okullardaki yaklaşık olarak 234 öğrenci üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma bulguları öğrencilerin genel anlamda girişimcilik ilgilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. İlginin artırılmasının teorik eğitimle bağlantılı olmadığı belirlenmiştir. Karabulut (2009) İstanbul’da bir vakıf üniversitesinde işletme alanında lisans eğitimi alan 164 öğrenci üzerinde bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada girişimciliği “yaratıcılık, strese tahammül ve girişimcilik motivasyonu” alt boyutları açısından araştırılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Girişimciliği sadece “yaratıcılık, strese tahammül ve girişimcilik motivasyonu” girişimciliğin alt boyutları ile açıklanamayacağını belirlenmiştir.

Yüzüak (2010) araştırmasında kız öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler, girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimlerinde etkisinin olup olmadığı ve ayrıca girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi unsurları üzerinde etkisinin olup olmadığı belirlenmeyi amaçlamıştır. Araştırmada kız

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

öğrencilerin girişimciliğe yönelmesinde ailelerinde girişimci olması, özellikle annelerinin girişimci olması önemli rol oynadığı, üniversite öğrenimi gören kız öğrencilerin aldıkları girişimcilik eğitimi ile girişimciliğe yöneldikleri tespit edilmiştir. Avşar (2007) tarafından Çukurova üniversitesinin 4 farklı fakültesinden seçilen 265 kişilik bir grupla yapılan çalışmada gelir farklılığının, girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisinin değişik girişimcilik özellikleri açısından, bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Aylık geliri 1000 TL'den yüksek öğrencilerde, yaratıcılık eğiliminin daha fazla olduğu ancak diğer girişimcilik özellikleri açısından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu sonuçların yanında bir başka çalışmada Murathan (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada internet ve sunduğu hizmetler günümüzde çok önemli bir iletişim aracı olduğunu, internetin kontrollü bir şekilde tüm bireylerin kolaylıkla ulaşabileceği uygun maliyetli bir yapıya dönüştürülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Araştırmada sonuç olarak ülkemizde girişimcilik potansiyelinin geliştirilmesi büyük ölçüde eğitim sistemimizin niteliğine bağlıdır. Eğitim sistemlerinin en önemli unsuru olan üniversite öğrencilerinin girişimci ve atılgan potansiyellere sahip olması oldukça önemlidir. Önemli bir model olarak girişimci ve atılgan bir öğrenci profili, yenilikçi bir toplum açısından büyük önem arz etmektedir. Bu açıdan üniversitelerde girişimcilik konusunda hizmet içi eğitim, seminer ve konferansların düzenlenmesi ve öğretim uygulamalarının yenilikçiliği destekleyen bir anlayışla düzenlenmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Arslan, K. (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, (6),1-11.
- Avşar, M., (2007). *Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aytaç, Ö. & İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 101-120.
- Bilge, H. & Bal, V. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 131-148.

- Bozkurt Çetinkaya, Ö. (2011). *Dünya ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*. Detay yayıncılık.
- Cengiz R. (2015). Taekwondo sporcularının bilinçli farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *ERPA International Health and Physical Education Congress*.
- Chen Y. & Lai M.C. (2010). factors influencing the entrepreneurial attitude of Taiwanese tertiary-level, business students. *Social Behavior and Personality*, 38, 1-12.
- Coulter, M. & Robbins, P. S. (2003). *Management*. Prentice Hall, 7. baskı.
- Duran, C., Büber, H. & Eren Gümüştekin, G. (2013). Girişimcilik hislerine eğitimin katkısı: Kütahya meslek yüksekokulu makine programı örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, (2), 33–56.
- Fraenkel, J.R. & Wallen, N.E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. McGraw-Hill.
- Girginer, N. & Uçkun, N.(2004). İşletmecilik eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimciliğe bakış açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F işletme bölümü öğrencilerine yönelik bir uygulama. *III. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF, 783-795.
- Isık U., Harmandar Demirel, D., Gumusgul, O., Ustun, U.D. & Demirel, M. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması. *Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi*, 15(3), 9-18
- İrmiş, A. & Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: Bir alan araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2, 1-24
- Karabulut, A.T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 26(1), 331-356.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel yayınları.
- Kaygın, E. & Güven, B. (2013). *Güçlü Kadınlar: Türkiye’de Kadının Girişimciliği*. Çatı akademi.
- Kesim, M. (2010). *Girişimcilik Ders Kitabı*. Sistem ofset basım yayın.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Naktiyok, A.(2004). *İç Girişimcilik*. Beta yayınları.
- Lei P.W. & Wu, Q. (2007). Introduction to structural equation modeling: Issues and practical considerations. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 26(3), 33-43.
- Murathan, T. (2019). Beden eğitimi öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin belirlenmesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 5(24), 1518-1526.
- Murathan T. & Murathan F. (2019). Spor Sektöründe blok zinciri uygulamaları. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1),64-74.
- Özden, K., Temurlenk, M. S. & Başar, S. (2008). Girişimcilik eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas üniversitesi ve Atatürk üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları*, 16, 229-240.
- Robbins, S. & Coulter, M. (2002). *Management*. Prentice hall international.
- Salvatore, D. (2005). G 7 ülkelerinde yeni ekonomi ve büyüme. C.Ü. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1), 59-69.
- Schaltegger, S. & Wagner M. (2008). Types of Sustainable Entrepreneurship And Conditions For Sustainability Innovation: FromThe Administration of A Technical Challenge to the Management of An Entrepreneurial Opportunity. Wüstenhagen, R., Hamschmidt, J., Sharma, S. ve Starik, M. (Ed.). *Sustainable Innovationand Entrepreneurship* (s. 27-48). Edward Elgar publishing.
- Şeşen, H. & Basım, H.N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, (12), 21-28
- TÜSİAD. (1987). *Türkiye’de Girişimcilik ile Sorunlar ve Çözümler*.
- Wennekers, S. & R. Thurik (1999). Linking entrepreneurship and economic growth. *Small Business Economics*, 13, 27-55.
- Yetim, N. (2002). Sosyal sermaye olarak kadın girişimciler: Mersin örneği. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, (2), 79–92.

- Yılmaz, E. & A. M. Sünbül (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 196-203.
- Yüzüak, E. (2010). *Üniversitelerde Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.